

Po Jugoslaviji

»Jutro« rado izpričuje svoje prijateljstvo katoliški Cerkvi in njenemu duhovništvu z napadi na duhovnike. Nedavno je bil njegov uradnik, kakor smo poročali, obsojen na visoko globo, ker je »Jutro« v posebnem dopisu očitalo dvema gospodoma kaplanoma v bližini Celja, da zanemarjata svoje dušnopastirske dolžnosti. Brca, ki jo je s to obsodbo dobilo »Jutro«, ga ni spametovala, ker je pri liberalcu nasprotstvo do duhovnikov večje kakor pa občutek javne blamaže. O kakšnem smislu za resnico in pravico pa pri zakrknjenem liberalcu sploh ne more biti govora. Tako je »Jutro« v dopisu iz Ptujja 2. novembra očitalo duhovščini, da noče blagosloviti zadnje počivališče siromakov. To velja za mesto prav

tako kakor za žup: »Toda pri Ptujju. V svoji številki dne 14. novembra je »Jutro« moralo objaviti popravek gvardianata minoritskega samostana v Ptujju, s katerim se uradno ugotavlja, da spremlja vsakega mrliča, ki se pokoplje v minoritski župniji, naj bo bogataš ali siromak, naj za to plača ali ne, vedno vsaj po en duhovnik minorit, opravi obredne molitve ter blagoslovi mrliča in grob. »Jutro« je globoko padlo, da se ga mora s sodnijsko obsodbo ali z uradnim popravkom prisiliti, da piše o Cerkvi in duhovnikih resnico. Gospodje JNSarji, ali se tako dela za narodno slovo? Kdo pa bi šel v koncentracijo z ljudmi, ki razširjajo po svojih glasilih laži in klevete o slovenskih duhovnikih?!

F. Puncer:

Slomšekov narod smo!

Slovenci smo imeli skoro v vseh časih narodnega življenja velike voditelje, ki so z večjo roko kazali ljudstvu pravo pot. Na splošno smo se svojim zaslužnim velikanom izkazali tudi hvaležne, postavili smo jim spomenike, še bolj kakor v kamnu — v srcih, ohranili smo njihove nauke kot sveto narodno izročilo. Tako lepega spomina v svojem narodu pa še doslej med Slovenci nihče ni zapustil kakor škof Slomšek. »V večnem spominu bo pravični« — te besede svetega pisma naobrača nanj v začetku svoje knjige njegov prvi življenjepisec Kosar in nadaljuje: »Izvršil je dela, ki ovijajo njegovo ime z nesmrtno slavo.« — »Njegovo ime je v slovenskem narodu za vselej zapisano z zlatimi črkami«, piše drugi življenjepisec Medved. In na drugem mestu zatrjuje: »Slomšekova dela se bodo vselej lesketala v slovenski zgodovini; zapustila so sled, ki ostane neizbrisna v narodnem življenju.« In njegov zadnji življenjepisec prelat Kovačič, ki se je z veliko ljubeznijo posvetil proučevanju njegove osebe in dela, je zapisal: »Njegov spomin še ni umrl in ne bo umrl.«

Tako sodijo o njem oni, ki so študirali njegovo življenje, a popolnoma enako misli naše ljudstvo, ki čuti, da Slomšek ni samo največji, ki je doslej izšel iz njega, ampak da mu je tudi zavetnik in priprošnjik pri božjem prestolu. Zato visi Slomšekova slika na častnem mestu, s cvetjem okrašena že skoro po vseh naših domovih. Nanjo se z zaupanjem ozira slovenski človek, kadar se zgrne stiska na njegovo življenje, v njem tudi čedalje bolj vidi utelešeno pravico svojo in svojega naroda do dostojnega življenja. Tako se uresničujejo Ko-

sarjeve besede: »Slomšek še vedno raste in bo rasel, dokler ne zraste iz njega svetnik božji, ki ga bomo častili na oltarjih.«

V današnjih res težkih časih nam je misel na našega Slomšeka posebno koristna.

Ko vsemogoče sile butajo ob naš mali narod, hoteč ga potopiti v svoje nenasitno hlepenje po moči in oblasti, je globoka in živa narodna zavednost, ki nam jo je med prvimi budil škof Slomšek, skoro edina, a najuspešnejša obramba. »Bratje, ne pozabimo, da smo Slovenci!« Tako je klical vladika Slomšek Slovincem pred sto leti. Bratje, ne pozabimo, da smo Slovenci! — nam kliče tudi danes — iz svojega groba. Ali se nam ne zdi, da kakor zvest graničar na straži počiva v obmejnem Mariboru?

Zmaterializiran — v tostranost obrnjen svet nam prišepetava, da sta vera in cerkev največja prevara v zgodovini in nam oznanja drug evangelij. Uživanježeljnost razbija krščanske družine, sistematično ruši v slovenski mladini smisel za pošteno in k Bogu usmer-

Novice iz domačih krajev

Diplomiral je na beograjski pravni fakulteti g. Konrad Kolarič iz Sobetine pri Ptujju. Iskreno čestitamo!

Piast zemlje ga je zasula. V gramoznici je plast zemlje zasula 29 letnega delavca Bogomira Krajca iz Maribora. Hudo poškodovanega so prepeljali v bolnišnico.

Kadar kupujete

ASPIRIN

tablete, ne pozabite pogledati, da li vsak zavitek in vsaka posamezna tableta nosi „Bayer“-jev križ, ki ga mora imeti. Ni namreč Aspirina brez „Bayer“-jevega križa.

Optika Jva. sod. št. 1007-1010-1011-1012

jeno življenje. Alkoholizem zastruplja dušno in telesno narodovo zdravje. Oh, saj smo prav za prav že kar zreli, da nas zadene sodba, kakor je zadela toliko narodov! Ozmimo se na Slomšekovo podobo! On nas drugače uči. »Sveta vera bodi vam luč!« Nihče drugi: ne komunizem, ne fašizem, ne užitki in strasti, ne alkohol!

Vstanimo in vzmimo iz sebe dušne breme, ki se zgrinja na nas! Zavedimo se, da smo Slomšekov rod in prosimo Boga naj nam ga skoro postavi za svetilnik — on pa bo prosil za nas, da bomo iz nevihte, ki divja okrog nas, srečno izšli v novo in lepo bodočnost!

Kit v številkah. Pri svojem rojstvu tehtal kit samo 2000 kg. Kakih sedem mesecev ga hranil mati. Po tem razdobju tehtal že 24.000 kg. Dorasel tehtal navadno ca. 77.000 kg ter je dolg 23 metrov. Največji kit, ki so ga kdaj izmerili, je bil dolg 27 m in je tehtal 122.000 kg, to je ravno teža 36 slonov! Podrobni podatki o njegovih »pritiklinah« so naslednji: mesa 56.000 kg, slanina 25.000 kg, noge 22.600 kg, pljuča 1226 kg, jezik 3158 kg (izgleda, da je navsezadnje imel le ta kit največji jezik na svetu, pa še moškega spola je bil!). K temu moramo prišteti še 1563 kg črevesja, 631 kg srca (potemtakem so kitu bolj »lahkosrčna« bitja), jeter za 936 kg in neverjetno majhen trebuh za pridobivanje te ogromne

Junak divjine

Ameriški roman

19

»Bela ženska?« je začudeno vprašal.

»Da,« je prikimal Indijanec.

»Je sama?«

»Da. Jaz jo poznam!«

Starec je ostrmel od začudenja.

»Ti jo poznaš?«

»Da.«

Samotar se je zdaj nenađoma spomnil na tisto, kar mu je bil sporočil Indijanec po povratku iz Hilla. Hlastno je vprašal:

»Marija Linscott?«

Indijanec je spet prikimal.

»Pojdiva!« je zdaj dejal samotar.

Po isti, skoraj navpični steni se je začel spuščati v globino, po kateri se je bil Indijanec vzpenjal kvišku. Premikal se je tako gibčno, da bi ga opazovalec smatral za mladeniča. Naglo se je spuščal od skale do skale. Indijanec mu je molče sledil. Na skali, pod katero je prenočevala Marija, sta se ustavila. Dim pojemajočega ognja jima je udaril v nos. Samotar je legel, se sklonil čez rob in pogledal v globino. Prevzet od ganotja je

gledal mlado popotnico. Medtem so mu misli zablodile v daljno preteklost. Indijanec ga je molče opazoval.

Naposled se je starec dvignil. Ko kak orjak je stal na skali. Indijanec je bil v primeri z njim neznatno človeče.

»Ni našla prave poti!« je polglasno spregovoril samotar.

»Tako je!« je odvrnil Indijanec.

Gotovo je tudi on poznal skrivnost. Zdaj je z neko napetostjo opazoval starca, ki se je očitno boril sam s seboj. Izgovarjal je posamezne besede, katerih pa Indijanec ni razumel.

»Štirideset let!« je nazadnje vzdihnil starec v jeziku, ki je bil umljiv tudi Indijancu.

»Štirideset let,« je nadaljeval čez čas, »živim brez ljudi, samo v tvoji družbi.«

Indijanec je molče prikimal.

»Štirideset let,« je tretjič rekel samotar. »In zdaj, na pragu večnosti, v katero bom kmalu stopil, naj spremenim svoje življenje?«

Indijanec je molčal in vprašujoče gledal svojega gospodarja.

Starec se je še nekaj časa boril sam s seboj, nazadnje pa se je odločil. Začel se je spuščati v globino. Tovariš mu je sledil.

Moža sta se previdno spuščala dol. Niti en kamen se ni sprožil pod njunimi nogami. Toda četudi sta še tako

ske šole v Križevcih pri Ljutomeru. Na nasvet zdravnika so oddali otroka v ljubljansko bolnišnico, kjer so mu vzeli oko in ga nadomestili s steklenim. Za tem se je v prazni očesni duplini pojavil rak, ki se je razširil do možgan in je dekletce umrlo.

Nevarnost plazju je grozila tudi železniški progi pri Poljčanah, in to na mestu, kjer je že pred leti zasul progo. Železniška uprava je na tem mestu dala posekati gozd, korenine dreva so segnile, pa se zemlja ni mogla več upirati pritisku vode, ki se je radi dežja nabrala pod površino. Plaz se je utrgal v širini 70 m in v višini 50 m ter je zgrmel proti progi, k sreči pa se je ustavil kakih 20 m nad njo. Obstoj pa nevarnost, da se bo zemlja premaknila še naprej proti progi ter da bo zasula tir. Upati pa je, da se bo železniška uprava zavedela nevarnosti in ukrenila vse potrebno, da se prepreči preteča nevarnost.

Smrt pod prevrnjenim avtomobilom. Pri Sv. Jurju ob juž. žel. se je šofer tovornega avtomobila Franc Gobec kakih 30 m od Kmetijske šole izognil nekemu kolesarju na strmo obcestno travnato rušo. Kakih 25 m je vozil še ob robu, a radi spolzke vlažne trave in težkega tovora le ni mogel izpeljati na cesto, desni kolesi sta se vgreznila v blatni jarek in avto se je prevrnil. Sodl, polni vina, ki so bili na avtomobilu, so pri tem pokopali pod seboj železničarja Matijo Zupančiča in cinkarniškega delavca Julija Vrhovškega, ki sta sedela na sodih. Zupančič je radi poškodb umrl, Vrhovšku je pa zdrobilo levo nogo v členku. Ostali potniki v kabini so odnesli manjše poškodbe radi razbite šipe, dočim se šoferju ni zgodilo ničesar.

Plaz zasul železniško progo. Med postajama Hrastnik in Trbovlje se je 12. novembra proti večeru podrl okrog 7 m visok oporni zid ob železniški progi. Deževje zadnjih dni je svet za opornim zidom tako razmočilo, da zid, ki se je popravljaval, pritiska ni vzdržal. Ruševine zidu in plaz, ki se je ob enem sprožil s pobočja, sta zasula oba železniška tira v dolžini okrog 30 metrov, pri čemer se je posebno daleč zasul notranji, pobočju bližji tir. Čuvaji in nadzorni organi so plaz takoj opazili in obvestili obe postaji, tako da se ni zgodila večja nesreča. Radi plazju so na nastale velike motnje v prometu in so ves naslednji dan potniki morali prestopati preko plazju v drugi vlak. Tovorni promet se je pa sploh ustavil. Po enem dnevu motnje so pa progo očistili, tako da se promet lahko vrši vsaj po eni progi. Povzročena škoda je obšutna.

Stekel pes je strahoval ljudi in živali v Pišecah, Bizeljskem in še nekaterih drugih občinah brežiškega okraja. Obgrizel in olužil je po uradni ugotovitvi 22 psov, 5 svinj, gos in

Friderik in Marija Čorče, zlatoporočena na Pevnici pri Mariboru

dve osebi, ki sta bili poslani v zagrebški Pasteurjev zavod. Verjetno pa je, da je pes okužil še večje število ljudi in živali, le oblastva niso prejela prijav. Nevarno pasjo mrcino, ki se je pritepla preko Sotle s Hrvatske, so k sreči ustrelili. — Tudi v Mariboru se je pojavil stekel pes, ki je ogrožal ljudi. Ustrelil ga je stražnik. V prizadetih krajih je razglašen strogi pasji kontumac.

Namesto zajca ustrelil živinozdravnika v glavo. V nedeljo so priredili pogon na zajce v okolici Kranja. Dva lovca sta si stala nasproti v razdalji 80 m. Pred živinozdravnikom Vinikom Bedenom se postavi zajec, ki ga pa ta radi bližine soseda ni hotel ustreliti. Ni pa bil istih misli soseda na nasprotni strani, ki je takoj streljal na zajca, čim ga je videl, pa čepav ga je mislil nasproti stoječi živinozdravnik z dvigom roke opozoriti, da naj ne strelja. Nesreča je hotela, da je strel mesto zajca zadel živinozdravnika v glavo in ena šibra se je zapčila v oko. Živinozdravnika so odpeljali v Zagreb, kjer so ga operirali. Ostal bo pri življenju, toda izgubil bo najbrž oko.

Zajci povzročajo škodo na sadnem drevju. Zajčji škodljivec se je sedaj spravljal po Murskem polju nad sadno drevje in ga je že mnogo popolnoma uničil. Sadjarji so obupani radi pozebe dreves v lanski zimi in sedaj pa še zajčja nadloga! Škoda je tem večja, ker letos sploh ni dobili iz drevesnic sadnih drevesc.

Slinavke in parkljevke v Cerini ni več. Kakor je bilo že poročano, je v Cerini, občina Čatež, izbruhnila slinavka in parkljevka in je bila radi tega uradna prepoved vseh sejmov v šestih občinah. Ker do danes ni bil ugotovljen nov primer enake bolezni, je uradni živinozdravnik ukinil zaporo v ogroženem področju z izjemo v okolici kraja Cerine. Živinorejci, ki so bili z zaporo močno prizadeti, bodo to sprejeli prav z veseljem.

Družinska pratika s podobo sv. Družine je že izšla za leto 1941. in jo morete dobiti v vseh knjigarnah in boljših trgovinah. Ima zelo bogato poučno in zabavno vsebino, poleg tega jo pa krasi 16 strani slik v bakrotisku, ki so same vredne malega izdatka 6 din. Segajte po nji in jo priporočajte tudi svojim znancem in sosedom! 1636

Požari

14. novembra dopoldne je izbruhnil velik požar v vasi Sestrže, župnija Majšperg. Ogenj se je pojavil pri posestniku Ivanu Sagadinu v gospodarskem poslopju in so ga zanetili najbrž otroci. Od Sagadina se je razširil ogenj na poslopja sosedov Robarja, Križanca in Pernata, p. d. Grila. Najbolj je prizadet Pernat, ki ni rešil dobesedno nič, pa tudi zavarovan je bil zelo nizko. Rešila se je le živina, nekateri so oteli še nekaj obleke. Gospodarska poslopja s krmo so pogorela prav vsem, stanovanjsko hišo je pa rešil pred ognjem le Sagadin. Škode je okrog 300.000 din in ni niti za polovico krita z zavarovalnino.

Dne 9. novembra ponoči je v Andrejcih v Prekmurju začelo nenadoma goreti pri posestniku Miholet Ludoviku. Vnelo se je na podstrešju spravljeno seno in slama. Ker je bila hiša krita s slamo, je bila v hipu vsa v ognju. Škoda, ki ni krita z zavarovalnino, znaša okrog 5000 din. — Dva dni poprej pa je v zgodnjih jutranjih urah v Domanjševcih ogenj do tal vpepeli hišo in gospodarsko poslopje posestnice Lepoša Rozalije. Škode je za nad 13.000 din in prav tako ni krita z zavarovalnino.

Drzen vlom. Pri posestnici Čučkovi v Obradu pri Sv. Barbari v Slov. goricah sta dva maskirana moža vlomila skozi streho. Staro ženico sta prisilila, da jima je izročila hranilno knjižico in ker je klicala na pomoč, sta jo zvezala in do nezavesti pretepla. Pobasala sta vse, kar jima je prišlo pod roko, naložila plen na ukradeno kolo in neznanu kam izginila.

Žrtev poklica — žrtev zavratnega napada. Dne 9. novembra so šolski otroci iz Kapelje pri Radencih šli pogozdovati. Posadili so več kot tisoč lepih smrečic v najlepšem redu na posestvu g. Milnariča v Očeslavskem vrhu in se v redu vrnili domov. Iz hvaležnosti, da je vse tako lepo uspelo po večurnem delu, je gospodar pogostil otroke in učiteljstvo. Ob povratku učiteljstva je na poti eden izmed učiteljev zaostal. To priliko pa je zlorabil neki zlikovec in napadel g. učitelja iz zaseada. Pri belem dnevu mu je poglaval oster nož v hrbtenico tako močno, da se je učitelj takoj zgrudil in ni bil več v stanju, da bi poklical svoje stanovske tovariše na pomoč. Neki delavec se ga je na prošnjo usmili in ostal pri njem, od kod so ga končno prepeljali v hišo gospodarja, pri katerem so pogozdovali. Ko se je bolnik onesvestil radi izgube krvi, so pozno ponoči poklicali zdravnika, ki mu je izpral rano in ga poslal v bolnišnico v Mursko Soboto, od tam pa v ljubljansko bolnišnico. — Zgražamo se nad takimi, pri nas

tih stopala, ju je Marija zaslila. Njeno spanje je bilo tako rahlo, da jo je že neznan šum vzdrnil.

Vrgla je odejo s sebe in prisluskovala. Srce ji je močno utripalo. Ko je ugotovila, da se ji bližajo koraki, je vstala. S hrbtom se je naslonila na drevo, z desnico sgrabila samokres in čakala. Ko je zagledala dve senci, ki sta se ji bližali, je zaklicala z drhtečim glasom:

»Stojta, drugače bom streljala!«

Moža sta se ustavila. Njun pojav je bil za Marijo grozno doživetje. Sama je bila v divjini, daleč od ljudi, in sredi noči se nenadoma pojavita dva moža.

Eden je bil silno visok. Mariji se je zdelo, da je otrok v primeri z njim. Zdelo se ji je, da vidi pred seboj pravljčnega velikana, nasproti kateremu je človeško orožje brez vpliva.

Sredi napete tišine, ki je postajala za Marijo vse bolj neznosna, je velikan spregovoril:

»Marija Linscott,« je prijazno zvenel njegov glas, »odložite samokres! Midva nisva sovražnika.«

Marija je strmela od začudenja. Kdo je ta tujec, ki jo pozna? Zdelo se ji je, da jo oči in ušesa varajo. Medtem je vse bolj drhtela. Moči so ji pešale in desnica s samokresom ji je omahnila. Streljati ne bi mogla, četudi bi hotela.

Senci sta se medtem spet ganili in se počasi bližali. Marija je hotela prižgati električno žepno svetilko, da bi

posvetila v moža, a ni imela moči, da bi se sklonila in svetilko poiskala.

Moža sta že stala pred njo. Velikan se je oglašil:

»Jaz sem Lavrencij Mylke. Ta pa je moj tovariš. Rdečkožec, a cel človek. Malo je belih ljudi, ki bi imeli tako belo, plemenito dušo ko on.«

Globoko je vzdihnil. Toliko besed že dolgo ni izgovoril naenkrat. Zdelo se mu je, da mu sile pešajo in ga prevzema omotica. Sedel je k ognju.

Indijanec je hitro nabral nekaj suhljadi in na novo zanetil ogenj.

Starec je molče sedel. Nekam izgubljeno je strmel v plamen, ki je medtem vzplapolal.

Marija je bila tako zmedena, da ni mogla govoriti. Strah, ki ga je spočetka čutila, se je razpršil, prevzelo jo je veselje nad nenadnim srečanjem z gorskim samotarjem, katerega je iskala. S svetim spoštovanjem je gledala orjaškega starca, njegovo dolgo, belo brado in z brazdami posut obraz.

Marija ni poznala navad ljudi, ki so živeli v divjini. Ni znala čitati iz potez samotarjev. Toda čuti so ji pravili, da se skriva v brazdah tega obraza dolga zgodba, cel roman. V njih so skrita poglavja o umorih, o prelišanju krvi in o ranah... O takih ranah, ki se nikdar ne zacelijo, ker zanje ni zdravil... O dušnih ranah...

A vkljub vsemu je zdaj počival na tem obrazu mir skalnatih planin. Ta obraz je bil posebljena samota.

obsežnosti, ki je tehtal samo 416 kg!

Najmrzlejšo mesto na svetu. Do sedaj so mislili, da je najbolj mrzlo mesto na svetu Verhojansk v Sibiriji, kjer so izmerili najnižjo temperaturo 70 stopinj pod ničlo. Sedaj poroča ruski profesor Obučev, da je po načrtnem raziskovanju našel še bolj mrzlo mesto, in sicer Ojmekon, ki je tudi v Sibiriji. Od leta 1933. imajo tam vremensko postajo. Ugotovili so, da je temperatura v tem kraju za štiri do sedem stopinj nižja od temperature v Verhojanskju. V Omejkonu je nekoč živo srebro padlo celo pod 78 stopinj. Tako je to mesto najbolj mrzlo mesto na svetu in zdi se, da so se tamkajšnji prebivalci, ki jih je komaj tisoč, že navadili tako hudega mraza, saj

večkrat ponavljajočimi se zlodejstvi mladoletnih predrznežev, ki se dobro zavedajo, da se jih radi mladoletnosti ne more tako občutno kaznovati, kakor bi za svoje zločine zaslužili. Pa bo morala priti odpomoč temu zlu!

Vlom v podružnično cerkev. V Gornji Rečici pri Sv. Jederti nad Laškim je bilo vlomljeno v novo podružnico sv. Antona. Vlomilec je s kamnom razbil okno, splezal v zakristijo, prebrskal vse omare, odprl tabernakelj, a svete posode je pustil pri miru, nakar je vlomil v nabiralnik, v katerem pa ni bilo denarja. Cerkev je oškodovana za kakih sto dinarjev na šipi, vratih zakristije in nabiralniku. Cerkev je precej oddaljena od hiš, zato vlomilca ni nihče opazil, le sosedov pes je tisto noč hudo lajal.

Mlada žrtev martinovanja. Zupanec Janko, miren, priden 18letni fant iz Trbovelj, je šel na martinovanje v neko gostilno, kamor je prišlo tudi več pijanih mladoletnikov in kmalu se je med Zupancem in 17 letnim Smodičem Jožetom začel prepir. Ko je Zupanc zapustil gostilno, je Smodič pohitel za njim. Najprej sta se spoprijela na hodniku, nakar je Zupanc hotel proti domu. Smodič je skočil za njim in je pred kapelico blizu gostilne prišlo do hudega spopada. Kar naenkrat je med ruvanjem Smodič potegnil iz žepa nož in zamahnil po Zupancu. Zadal mu je več ran, med temi tudi smrtno v prsa. Zupanc je zastokal: »Sedaj si me, pa kaj sem ti vendar storil?!« Imel je še toliko moči, da je mlademu ubijalcu izvili nož iz rok, potem pa je omahnil. Tovariši s Smodičem vred so ga odnesli proti Zupancem domu, kjer je v mlaki krvi umrl. Smodiča je oče odpeljal k orožnikom. Bil je ves objokan. — In nauk iz tega? Proč z nesrečnim alkoholom!

Vlom v konzumno društvo. Vlomljeno je bilo v podružnico Delavskega konzumnega društva v Novi vasi na Blokah. Vlomilci so odnesli okrog 320 m raznovrstnega blaga, precej izdelanega perila, mnogo jestvin, usnja in podplatov. Škode je za 20.000 din. — V Nemški vasi pri Blokah so pa isti vlomilci pri posestniku Janezu Papežu ukradli zelen voziček, na katerega so naložili ukradeno blago.

Hujška povzročil uboj. V gostilniški sobi v Naklem pri Kranju je med starejšimi ljudmi sedel za mizo 40 letni kmečki sin Alojzij Golob, doma s Police. Modroval je z očanci. Pri sosednji mizi je v družbi nekega čevljarja, po rodu Hrvata, sedel 32 letni zidar Vinko Lahovec iz Strahinja, ki je brez povoda začel dražiti Goloba. Ta se je zafakvanja naveličal in sta se z Lahovcem spoprijela, pri čemer je Golob širokoustneža krepko poprijel in ga posadil na sedež, rekoč mu, naj bo miren. Končno sta se pobotala in si segla v roke. Ko je pa Lahovec zapustil gostilno, ga je njegov pajdaš Hrvat nagovoril, naj obračuna z Golobom in mu v ta namen stisnil v roko poseben nož »stilet«. Lahovec se je res vrnil v gostilno, se začel z Golobom ponovno prepirati in preden sta se utegnila ponovno spoprijeti, je Lahovec vsekal Goloba s »stiletom« dvakrat v grlo in enkrat v glavo. Golob je napravil samo še dva koraka, nakar se je zgrudil in umrl. Lahovec in hujškaški Hrvat sta v splošni zmedli izginila v noč, vendar so orožniki kmalu prišli najprej Hrvata, ki je pove-

Kadar kupujete kožno kremo...

mislite na to, da samo NIVEA vsebuje okrepevalno sredstvo za kožo EUCE-RIT. Zato se NIVEA ne da nadomeščati ali primerjati s kako drugo kremo. NIVEA prodira globoko v kožne luknjice in krepi kožno staničevje. Zato Vam ostane koža zdrava, nežna in bela kljub mrzlemu in vlažnemu vremenu.

dal, kje se skriva Lahovec, katerega so na označenem mestu našli. Oba sta bila prepeljana v ljubljanske zapore.

Obsodba kljub trditvi nedolžnosti. Letos v avgustu je bila na Planini pri Zrečah umorjena 52 letna Juljana Gosak. Umora je bil obdolžen Franc Gosak, kateremu je bila ubita mačeha zapustila lepo posestvo. Sum je na omenjenega padel radi tega, ker se je v zadnjem času večkrat z mačeho prepiral in pripovedoval ljudem, da jo bo ubil. Na dan umora je bil pri delavcih v gozdu, od katerih je pa dvakrat za nekaj časa odšel. Franc Gosak je trdil, da je nedolžen, vendar ga je celjsko sodišče spoznalo za krivega ter ga obsodilo na 15 let robije, na trajno izgubo častnih državljanjskih pravic, na plačilo kazenskih stroškov in na 1500 din povprečnine. Sodišče je svojo obsodbo izreklo na temelju nesoglasja obdolžen-

čevega zagovora in prič zoper njega in pa, ker je imel edini korist, da se iznebi mačeha. Franc Gosak je kazen sprejel in ponovno zatrdil: »Gospodje sodniki, jaz sem nedolžen!« Zagovornika dr. Humar in štante sta proti sodbi vložila priziv in revizijo.

Obsojena detomorilka. Celjsko sodišče je obsodilo na sedem let robije in trajno izgubo častnih državljanjskih pravic v Strigovo pristojno 22 letno služkinjo Nežo Golenkovo iz Kaplje pri št. Jurju ob Taboru. Imenovana je porodila nezakonskega otroka v porodnišnici v Celju. Ker jo je bilo sram pred ljudmi in ker se je bala, da oče ne bo skrbel za otroka, je na potu iz porodnišnice v Kapli vasi 29. julija pri potoku Bolski otroka zadavila, skopala četrtil metra globoko jamo in trupelce zagrebala. Gospodarju Kumru, pri katerem je služila, je rekla, da je otroka dala v rejo. Na vprašanje orožnikov, kdo ima otroka v reji, je svoje dejanje priznala.

Kmetijsko-strokovni tečaji Kmečke zveze

Letošnji tečaji bodo dvodnevni, s presledkom enega tedna med prvim in drugim dnevom. Vršili se bodo ob delavnih dneh, dopoldne od osmih do pol ene. Vsak predavalni dan bodo tri predavanja, od katerih bo vsako z razgovorom vred trpelo poldrugo uro.

Sporod tečajev obsega: prvi dan predavanje o splošnem pregledu gospodarstva v okraju in o kmetijsko-pospeševalnem načrtu okrajne-

ga kmetijskega odbora, nadalje predavanje o kmečkem združništvu in kmečkih organizacijah ter strokovno predavanje o eni izmed najvažnejših gospodarskih panog dotičnega kraja; drugi dan tečaja pa so povsod na sporedu predavanja o treh drugih najvažnejših kmetijskih panogah za tamkajšnje kmetijsko gospodarstvo.

Izvedbo teh tečajev bodo organizirale Kra-

so se morali še drugih stvari, ki so jim morda še manj všeč.

Zobotrebec nekdanj in danes. Zobotrebec je nujna potreba kulturnega človeka. Varal pa bi se, kdor bi mislil, da je zobotrebec šele izum modernega časa. Že v najstarejših časih so smatrali ljudje za potrebno, da si čistijo zobe, ter so očitno na ta posel polagali tudi neko posebno pažnjo. To se da sklepati iz ostankov iz starih časov, ki kažejo, da so bili takrat zobotrebci iz boljšega materiala kot so danes. Rimljani so imeli zobotrebce iz slonove kosti ali iz srebra. V 14. stoletju so prav tako uporabljali srebrne zobotrebce, ki so bili precej veliki, izdelani v obliki bodala in okrašeni z različnimi ornamentali. V muzejih imamo iz teh časov

V Mariji se je vzbudilo globoko sočutje. Zganila se je in ne da bi prav vedela, kaj dela, stopila k starcu. Pokleknila je pred njim, položila svoje roke na njegove in tiho zašepetala:

»Hvala lepa, gospod Mylke! Tisočkrat hvala! Ne bodite jezni name! Klicali ste me in jaz sem prišla.«

Starec je dvignil sivo glavo. Zagledal se je v Marijo. Oči so dolgo počivale na Marijinem obrazu. Potem se je zagledal v njene oči. Pri tem se mu je zdelo, da se težko kamenje valj z njegovega srca. Vedro je dejal:

»Ti si podobna Abrahamu Linscott. Dobrodošla! Jaz te bom blagoslovil!«

Marijino srce so napolnila različna čustva. Žalost in veselje, jok in vrisk so se borili v njeni duši.

»Vi ste poznali Abrahama Linscotta?« je vzkliknila in se primaknila bliže starcu.

Ta je prijel njeno roko.

»Da, poznal sem Abrahama. In ljubil sem ga ko krvnega brata. Videl sem, ko je umiral.«

Utihi se je in sklonil glavo, kakor da bi mu spomin na prijateljevo smrt povzročil bolečino.

»On je bil moj dedek!« je zašepetala Marija.

Starec je prikimal. Nasmehnil se je hotel, a ni mogel. Tako dolgo je že bil v samoti, da je pozabil na smeh.

»Vem, dete, vem. On je bil tvoj dedek. Bil je lastnik Rajskega dola. Izvrsten človek je bil. In ni ostalo drugo od njega ko spomin. Šakali in volkovi so raztrgali njegovo

truplo. Čas je izbrisal za njim sledove. Samo jaz živim. Jaz sem obsojen na to, da še živim. Tako je določila usoda...«

Marija je le na pol razumela starčeve besede. Spet jo je prevzelo neko neprijetno čustvo. Pogledala je Indijanca, ki je stal pri ognju ko kak kamenit steber. Rdečkovec je bil posebljena žalost. Mariji se je zdelo, da zre iz njegovih oči smrt, ki ga bo kmalu pograbila.

Marija je bolno vzdihnila. Starec jo je pobožal po laseh. Ljubeznivo je dejal:

»Otrok, leži in spi! Jutro je še daleč... Ob zori te bom odvedel v Rotenburg. Potem ti nihče ne bo čakal pravice do Rajskega dola.«

»Moj Bog, vi vse veste!« je začudeno vzkliknila deklica.

»Nič nisem vedel,« je odgovoril starec. »Pred nekaj tedni sem se sam podal z gore iskat zdravilne korenine za tovariša, ki je bil bolan. In kaj sem videl? Ulico, katere prej ni bilo. Voz, katerega ni vlek konj. Ljudje, ki so sedeli v vozu, so vrgli pred mene neki časopisni papir. Dolgo sem gledal to vražjo iznajdbo, nazadnje pa sem pobral list, ga prinesel domov in prečital. Marsičesa nisem razumel. Med tistim življenjem, ki je bilo opisano v časopisu, in mojim ni mosta. A čital sem vest, kako Marija Linscott išče listino, s katero bi mogla dokazati, da je Rajskega dol njen. Čital sem, da se je izgubila tista listina, ki priča o tem, da je bil Abraham Linscott prijavitel

jevne kmečke zveze, k udeležbi pa so vabljeni vsi kmečki ljudje brez razlike.

Čas in kraj, kjer se bodo tečaji vršili, bodo pravočasno povsod razglašeni na krajevno navaden način.

V mesecu novembru in decembru se bodo vršili tečaji v sledečih krajih:

v Ptuj 26. novembra in 3. decembra;
pri Sv. Miklavžu pri Ormožu 28. novembra in 5. decembra;

v Velikih Dolencih 2. in 9. decembra;
v Konjicah in v Tešanovcih 4. in 11. decembra;

v Ločah pri Poljčanah 7. in 14. decembra;
v št. Rupertu nad Laškim 10. in 17. decembra;

v Razkrižju pri Ljutomeru 18. in 21. decembra.

V ostalih krajih se bodo vršili tečaji v mesecih januarju in februarju.

Po svetu

Molitve za mir 24. novembra. Papež Pij XII. je odredil, kakor smo že v »Slov. gospodarju« obširno poročali, da se zadnja nedelja v novembru porabi za molitve za mir. Duhovniki bodo darovali daritve sv. maše in verniki molili: 1. da se izprosi večni mir in pokoj vsem vernim rajnim, ki so podlegli v sedanji vojni; 2. da se izprosi tolažba in pomoč od Boga: pregnancem, beguncem, ujetnikom in vsem, ki trpijo radi vojne; 3. da se vpostavi na svetu pravičen red in resničen mir. V vseh cerkvah in javnih kapelah se izpostavi presv. Rešnje Telo v javno češčenje od prve župnijske službe božje zjutraj do popoldanske pobožnosti.

Cerkve v baltičkih državah. Ko so boljševiki pridružili ruski državi Estonsko, Letonsko in Litvo, so začeli v teh državah prav tak boj

zoper vero in cerkve, kot so ga prej vodili v Rusiji. Veroizpovedi so izgubile vse pravice. Tudi cerkvene zgradbe so boljševiki zaplenili ter jih proglasili za državno last. Cerkve dajejo državne oblasti v najem. Kdor več plača, dobi cerkvene prostore. Če hočejo verske občine zadržati za božjo službo cerkve, ki so bile zgrajene z ljudskim denarjem, ki so torej njihove, jih morajo od boljševikov odkupiti s plačanjem visoke najemnine. Ker vse občine takih najemnin ne zmagajo, zlasti ne tiste občine, kjer prebiva siromašno delovno ljudstvo, se cerkve ali zaprejo ali porabijo za druge namene. Boljševiki ne dovolijo delavcem niti tiste tolažbe, ki jo daje trpečemu človeku vera. Namesto zemeljskega raja pa jim prirejajo pekel.

Važno za sezonske delavce

Za vrnitev delavcev iz Francije

Zveza poljedelskih delavcev v Murški Soboti je poslala na merodajna oblastva vlogo, da se naše delavce, ki se še nahajajo v Franciji in so tam deloma internirani po taboriščih, čimprej spravi domov na državne stroške.

Vprašanje pošiljanja zaslužka naših delavcev iz Nemčije v domovino

Vse delavce, ki so bili prejšnja leta v Nemčiji na delu, zlasti pa tiste, ki so tam tudi letos, opozarja zveza na sledeče:

1. Delavci, ki so leta 1937., 1938. in 1939. iz kakršnih koli razlogov morali svoj zaslužek pustiti v Nemčiji, bodisi pri svojem delodajalcu, v bankah ali pa pri obmejnih oblastih, naj takoj pišejo na naslov: Amtliche Jugoslawische Reisebüro A. G., Berlin NW 7, Neue Wilhelmstrasse 12-14, ter prosijo, da jim marke pošlje domov. Pri tem je treba navesti točen naslov delodajalca, banke in sedanjega bivališča, kakor tudi znesek, koliko mark se kje nahaja.

2. Tisti delavci pa, ki imajo marke še v Nemčiji, a se sami zdaj nahajajo doma, naj se čimprej javijo Zvezi poljedelskih delavcev v M. Soboti, ki bo potom merodajne oblasti poskrbela, da jim bo denar iz Nemčije odposlan v domovino.

ZPD opozarja vse delavce, ki so v Nemčiji na delu, da pravočasno pred odhodom iz Nemčije v domovino ves svoj odvišni zaslužek, ki ga ne bodo mogli poslati domov, naložijo v

oblasti lastništvo nad Rajskim dolom. Takrat sem ti pisal. Po štiridesetih letih sem se tedaj prvič moral vrniti v življenje, ki ga sovražim.«

»Po štiridesetih letih!« je zašepetala Marija, ki jo je starčevo pripovedovanje pretreslo.

»Abraham Linscott je bil moj prijatelj,« je nadaljeval samotar. »Jutri ti bom vse povedal. Zdaj spi! Rotenburg je daleč in boš morala biti spočita, močna.«

Marija bi najraje takoj vse izvedela, a je premagala radovednost. Zavila se je v odejo in legla. V varstvu teh dveh mož bo mogla mirno spati...

Ko se je Marija zjutraj prebudila, je živahno skočila pokonci. Tekla je k starcu, ki je stal naslonjen na bližnje drevo in strmel v daljavo. Oklenila se ga je, skrila glavo na njegovih prsih in zaihtela.

Starac jo je tesno privil k sebi.

»Ko da sem Abraham Linscott!« je drhte zašepetal.

Starac je počakal, da se je Marija izjokala. Nato jo je odvedel k ognju, kjer je Indijanec pripravil zajtrk.

Medtem so vrhovi gora zardeli v žarkih vzhajajočega sonca.

Moža sta položila Marijo na mezga in karavana se je podala na pot. Moža sta šla peš.

Ure so minevale, zrak je postajal bolj in bolj vroč. Zivali so sopihale, moža pa sta še vedno trdno stopala. Marija ni mogla razumeti, odkod jemljeta mož za na-

porno pešačenje, pri katerem nista kazala niti najmanjšega znaka utrujenosti.

16.

Erik že zdaynaj ni imel teže naloge kakor zdaj, ko je iskal sled za Marijo. V gozdu je bilo še lahko, ker so megi puščali vidne sledove. Prvo taborišče je tudi še našel. Potem so postajali sledovi vse bolj nejasni. Nenadoma ga je presenetilo nepričakovano odkritje: našel je sledove dveh mož. Hude skrbi mu je povzročalo vprašanje, kdo sta ta moža? Na skalnatih tleh so tudi ti sledovi izginili. Erik je blodil brez načrta sem ter tja. Nazadnje se na severu prispel do suhe struge, ki se je vse bolj ožila. Nenadoma je zasledil ozko stezo.

Zaslišal je peketanje kopit. Dvignil je glavo in istčasno zagledal lopove, kakor so oni njega opazili. Že so počili prvi strel. Pametni Blisk se je naglo stisnil k steni. Od desne in leve so skalnati drobeci zadevali Erikov obraz. Tudi on je začel streljati na bandite, ki so se skrivali ob robu prepada. Ni zadel, ker so imeli dobro kritje. Blisk je nenadoma visoko skočil, potem pa se zvrnil. Erik je zdrknil iz sedla. Zdal se je začelo divje streljanje. Erik je začutil močan udarec na roki. Prevzemala ga je omotica in omahnil je. Lopovi so od veselja divje zavpili. Prepričani so bili, da je Erik smrtno zadet. Obrnili so konje in naglo odjezdili dalje.

Erik je skočil kvišku. Strel ga je bil samo za hip

Vsi, ki potujete, ne pozabite na

NOVI VOZNI RED

veljaven od 28. okt. 1940

Vozni red v lepi žepni izdaji stane samo 2 Din (po pošti je poslati naprej Din 2.50 v znamkah). Preprodajalec dobijo primeren popust. Naročila sprejema:

Tiskarna sv. Cirila, Maribor - Ptuj

najbližjih bankah. O vložnem znesku je prositi potrdilo. Vsak delavec naj si skuša pri zgoraj omenjeni Putnikovi pisarni v Berlinu kupiti ček za 10 Rm. To pa zato, ker gotovine ne sme nihče nesti s seboj preko meje. Ta ček bodo delavci lahko pri Putniku v Mariboru zamenjali za dinarje. Nobene gotovine v markah naj nihče ne nosi več s seboj, ker je doma ne bo mogel zamenjati, dočim jo bo iz Nemčije lahko pozneje potem kliringa spravil domov.

Novo blago v manjši vrednosti najbrž ne bo carinjeno, staro ali že rabljeno blago tudi ne, dočim bo za novo blago v večji vrednosti prav gotovo treba plačati carino. Toliko našim delavcem na znanje, da se bodo znali ravnati.

Zamenjava mark

O zamenjavi mark je ZPD vložila tozadevno prošnjo na pristojno ministrstvo, in sicer že 22. decembra 1939. Na to svojo prošnjo je ZPD dobila od ministrstva pismen nalog, da popiše marke, ki jih delavci še imajo, kar je takoj tudi storila. Zadeva se je potem precej časa zavlačevala, tako da je ZPD morala s še petimi dopisi pospešiti rešitev. Ko je ZPD končno dobila nalog, da naj marke od delavcev pobere in pri Putniku v Mariboru zamenja, je potom časopisov in občinskih uradov obvestila vse delavce, da marke lahko zamenjajo. Marke, ki so jih delavci izročili ZPD, je ista zamenjala prve dni septembra 1940, in sicer po 13.30 din, ker je tozadevna odločba pristojnega ministrstva tako določala. Pozneje je ministrstvo, tudi po prizadevanju ZPD, odredilo, da se morajo marke po 1. oktobru zamenjati po 14.30 din, torej po 1 din dražje kot prej. Ko je ZPD od pristojnega ministrstva prejela tozadevno obvestilo, je takoj zahtevala, da se razlika po 1 din za marke, ki jih je zamenjala v septembru, našim delavcem naknadno izplača. Čim bo ZPD omenjeno razliko prejela, jo bo razdelila prizadetim delavcem.

tudi različne druge oblike zobotrebcev, ki pa nam vse dokazujejo, da so ljudje že od nekdaj smatrali čiščenje zob za bistven del telesnega zdravlja.

Najvišji policaj Jugoslavije živi brez dvoma v Bosanski Dubici. Piše se Stojan Čurin ter je občinski stražnik. Mož je vsekakor najvišji policaj v vsej Jugoslaviji, ker ne meri nič manj kot 2.05 metra. Možak navadno visokosti mu ne sega niti do ramen. Čurin je pred vojno živel v Ameriki, kjer si je prihranil lepo premoženje. Ko pa je izbruhnila svetovna vojna, se je Čurin brž vpisal med jugoslovanske prostovoljce ter odšel na solunsko fronto. Tukaj pa je bil ranjen. Invalid in bolehen se ni več vrnil v Ameriko, marveč je ostal v Jugoslaviji, kjer si je

Spominjajmo se v molitvah rajnih! Kratke tedenske novice

Smrt najstarejše župljanke v Razboru pri Slov. Gradcu. Milo so zadoneli zvonovi na gori Sv. Uršule in sporočali žalostno vest, da je zaspala v Gospodu naša najstarejša župljanca Marija Jug, p. d. stara Varjanšekova mama, v 90. letu starosti. Umrila je prvo nedeljo v novembru. Rajna je bila malokdaj bolna, samo vid ji je zadnja leta opešal. Naj ji bo lahka zemljica, sinovom in ostalim sorodnikom pa naše sožalje!

Dva starčka umrla pri Sv. Jurju v Slov. gorah. Dne 4. novembra smo pokopali 81 letnega Konrada Črnčič, bivšega dolgoletnega viničarja, sedaj občinskega reveža, ki ga je smrt rešila trpljenja. Dne 8. novembra smo pa položili k večnemu počitku 75 letnega Jožefa Simoniča, dolgoletnega majarja na raznih posevkih. Nazadnje je bil devet let na žvajkerjevem posestvu. Bil je tudi dolgoleten naročnik »Slov. gospodarja«. Zapustil je žalujočo ženo, dve hčerki in osem vnukov. Po dolgoletnem delu in prestanem trpljenju jima bodi slovenska zemljica lahka — žalujočim pa naše sožalje!

Krščanski mož-tretjerednik umrl. Martijan Zelenko v Novi Krčevini pri Vurbergu se je v zadnjih dneh rožnovenskega meseca preselil v boljše domovino, ki si jo je zaslužil z lepim krščanskim življenjem in s potrpežljivim prenašanjem bolezni, ki ga je že več mesecev pridelala na bolniško posteljo. Radi svoje uglednosti je bil tudi v raznih odborih, tako n. pr. pri občini itd. Naj uživa bogato plačilo za svoje dobrote — ostalim domačim pa naše sožalje!

V spomin vzornemu živinorejcu. Dne 14. novembra je bil v špitališču pri Konjicah ob častni udeležbi pokopan Jurij Zidanšek, posestnik in cerkveni ključar. Pokojnik je gospodaril na posestvu Šrange skozi 54 let. Bil je skrben in varčen gospodar, ki se tudi v časih boljših konjunktur ni spuščal v nepotrebne izdatke. Tako se mu je posrečilo povečati in izboljšati posestvo po nasvetu kmetijskih strokovnjakov. Na gozdi je pazil kakor na zenico svojega očesa, brez najhujše sile ni podrl drevesa. Največjo skrb in brigo pa je posvetil živinoreji, do katere je že od mladosti imel največje veselje. Da bi se živina bolje počutila, je uredil hlev in gnojišče. Gledal je, da je bila živina vedno dobro nakrmljena in negovana. Ni bil od onih živinorejcev, ki skušajo pri krmljenju prištediti, ampak od onih, ki skušajo čimveč krme spraviti skozi živalsko telo. Gledal je na pravočasno košnjo krme, najboljšo seno je spravljal za teleta in krave po porodu, otavo pa za krave mlekarice. Krmljenje je stalno nadzoroval in tudi sam oprtal koš in nosil skupaj krmo za polaganje. Jaso je, da je s tem v živinoreji dosegel najlepše uspehe. Ves čas gospodarjenja je držal dobre plemenske bika. Ko je še okrajni zastop nabavil plemenske bilke iz Gornje Štajerske, je tudi njemu zaupal vsakokrat po enega. V zadnjih desetih letih pa sta postala bika originalca »Jokle in »Mihle« na daleč znana in je njuna kri danes razširjena skoro v vseh živinorejskih organizacijah svopšenične pomurske pame. Posebno dobre komade je držal v hlevu tudi

do štiri, pet let za plemenjenje in tako izkoristil dobre lastnosti bika za izboljšanje živinoreje v svojem okolišju. Omeniti je treba, da je Jurij Zidanšek v letih pred svetovno vojno vzgajal tudi krasne plemenske kobile, od katerih je dobival diplome in odlikovanja. Tedaj je sejal veliko lucerne, medtem ko je za govedo po lapornatih in strmih legah svojega posestva imel med skromno travico razširjeno esparzeto, ki tukaj dobro uspeva. Veselje do živine je bila glavna poteza njegove miselnosti. To veselje je skušal prenesti tudi na otroke, ki jih je včasih za nagrado, včasih za tolažbo vodil v hlev, razkazujoč lepa teleta in vzbujal zanimanje za lepo živino in nje dobro nego. Toliko je visel na lepi živini, da je zadnja njegova pot, ko je že komaj hodil, bila v hlev. Večkrat mi je rekel: »Kako rad bi jaz živinorejcem povedal, naj živine ne trpinčijo in ne tepejo ter da naj lepo ravnaajo z njo. Živina je hvaležna. Ko je njegov sin, načelnik v p. g. inž. Josip Zidanšek pri nekem predavanju v bližnji vprašal poslušalce, o čem naj govori, so mu poslušalci rekli: »Povejte nam, kako vaš oče gospodaril!« Na takem glasu je bil pri narodu rajni Jurij Zidanšek kot preudaren gospodar in odličen živinorejec. Tak vzoren živinorejec zasluži, da se ga spomnimo v našem listu, katerega naročnik je bil nad 50 let. Vsi, ki smo ga poznali, se bomo radi spominjali te močne kmečke osebnosti, a živinorejci ga bomo ohranili v spominu kot svojega vzornika in mu skušali slediti v izboljšanju naše živinoreje. — Rajni naj počiva v miru, žalujočim pa izrekamo naše iskreno sožalje!

Smrt zavednega moža. V Markečici v župniji Čadram je 13. novembra po kratki bolezni umrl Anton Kolar, p. d. Vouk. Pokojnik je bil dober gospodar, zavedan katoličan, politično vedno ob strani slovenske krščanske stranke ter je bil tudi dolgo let občinski odbornik. Pokopan je bil ob obilni udeležbi ljudstva in celotnega občinskega odbora 15. novembra na farnem pokopališču v Čadramu. Ob odprtem grobu se je v imenu vseh v zelo ganljivih besedah od pokojnika poslovil g. duhovni svetnik Franc Hohnjec, župnik v Čadramu. Staremu zvestemu naročniku »Slov. gospodarja« želimo večni mir in pokoj, preostalam, ki jih je smrt pokojnika hudo zadela, pa izrekamo naše sožalje!

Smrt uglednega cerkvenega ključarja. Na martinovo, 11. novembra, so se hitro po pogrebu Antona Zemljica, kmeta iz Radenc, zopet oglašili zvonovi pri Kapeli in naznanjali župljanom žalostno vest, da se je nepričakovano poslovil od njih Jakob Bratkovič iz ugledne hiše Bratkovičeve v Turjancih, ki je dala lavantinski škofiji tudi izvrstnega g. duhovnika Franca Bratkoviča, bivšega župnika pri Negovi, sedaj v pokopju istotam. Da je to stara, globoko verna, krščanska družina, priča že to, da je bil oče sedaj umrlega nič manj ko 45 let cerkveni ključar, po njegovi smrti leta 1913. pa so to častno službo župljani z g. župnikom vred zaupali sinu Jakobu Bratkoviču, ki je to službo nadvse vestno opraviljal do smrti. Komaj pred petimi tedni je še

Uradna preiskava je dognala, da so pri prvem napadu na Bitolj sodelovala italijanska letala. Italijanska vlada se je pri naši vladi opravičila, ker da so prišla njihova letala nad Bitolj nenamena in po pomoti. Italija je pripravljena plačati nastalo škodo.

Tuja letala so priletela 17. novembra okrog štiri zjutraj nad Bitolj in Kišovo. Radi naše protiletalske obrambe so odvrгла bombe samo v okolici Kiševa. Človeških žrtev ni bilo.

V Črni gori se je zaletelo neko angleško letalo v pečine in se razbilo. Naši kmetje in oblastva so našla razvaline in štiri mrtve Angleže.

Bolgarski kralj Boris je bil te dni v avdienci pri kanclerju Hitlerju. — V Sofiji je italijanski poslanik sprejel prof. Cankova. Zadržala sta se dalj časa v razgovoru.

Pri Salzburgu so se sestali Hitler in sunanji ministri Nemčije, Italije in Španije.

O skupnem vojnem vodstvu glede položaja na Grškem so se vršila v Inostou posvetovanja med nemškim maršalom Keitelom in italijanskim maršalom Badoglio.

Na obletnico sankcij proti Italiji je v ponedeljek imel daljši govor Mussolini.

Romunski ministri predsednik general Antonescu se je mučil sredi minulega tedna v spremstvu zunanjega ministra v Rimu pri Mussoliniju in italijanskem zunanjem ministru. Antonescu je bil tudi v avdienci pri kralju in papežu. General Antonescu bo obiskal v bližnji bodočnosti tudi še Berlin.

Romunija je izvedla z zakonom od 15. novembra demobilizacijo celokupne vojske na kopnem, na morju in v zraku. — Prav tako je izšla v Romuniji odredba, da sme vlada zasedati vsa stanovanja, to se pravi, da se noben prebivalec ne more protiviti, če mu oblast naseli v stanovanje po potrebi prizadete, ki so ostali brez strehe.

V francoski pokrajini Lorena, katero so zasedli Nemci, so dobili Francozi in francosko govoreči tuje izbiro, ali se preselijo v Francijo ali na Poljsko.

Egiptskega ministrskega predsednika Hasana Sabri pašo je smrtno zadela 14. novembra kap v parlamentu, ko je čital prestolni govor kralja Faruka ob priliki otvoritve zasedanja parlamenta.

Iz nekoga mehškega pristanišča so odšle štiri nemške trgovske ladje, napolnjene z živežem. Tri so se kmalu vrtele nazaj v pristanišče, četrto pa je nemška posadka sama potopila. Vznenmirjali so jih angleški rušilci, ki tam križarijo.

V ameriških političnih krogih izjavljajo, da bo prišlo prej ali slej do prekinitve odnošajev med Združenimi državami in Nemčijo.

Slam, Anglija in Zedinjene države so tik pred sporazumom, s katerim se omenjene države vežejo na skupno sodelovanje proti Japoniki.

Kitajske neredne čete so prekoračile 15. novembra mejo francoske Indokine in so prodrele 90 km daleč. Francoske voje sile so prisilile te kitajske neredne čete k umiku.

s težavo dobil službo občinskega stražnika z nekaj sto dinarji mesečne plače.

115 let stari Črnogorec še z zobni tare orehe. Najstarejši Črnogorec je najbrž Petrus Jovčević, ki šteje zdaj že 115 pomladi. Veliko večino svojega življenja je preživel kot pastir po gorskih samotah, zaradi česar tudi zdaj ne ljubi družine. Vkljub visoki starosti najrajši kar sam hodi okoli, čeprav je že močno gluhi in tudi vidi že slabo. Zato pa ima imenitne zobe, ki so tako trdni, da še danes z njimi kot 115 letni starček z lahkoto tare najtrše orehe. Zobozdravniki take zobe lahko le občudujejo, privoščijo jih pa najbrž nikomur.

5.20 m visoka koruza je zrastle v vasi Sikičevci v okolici Ščamske Mi-

omotil, a on je obležal, da bi nasprotniké speljal. Rana je bila sicer precej grda, a to ga ni oviralo v nadaljnji ježi. Blisk je stal poleg njega. Na vratu je imel rano, ki je precej močno krvavela. Erik jo je skrbno zavezal.

Mladič je izgubil dragocene trenutke, toda ne brez uspeha. Zdaj je našel Marijino sled: lopovi gotovó zasledujejo njo. Previdno je nadaljeval pot.

Ožina je bila dolga in preden je Erik prispel do konca, ga je zalotila noč. Če ni hotel zabloditi, je moral prenočiti tu.

Pod neko skalo je našel primeren prostor. Blisku je dal zadnji obrok ovsu. Zase ni imel ničesar. Sklenil je, da bo ustrelil divjega zajca in ga spekel na ognju. Pogledal je samokres: prazen je bil. V boju z banditi je bil izstrelil vse naboje. Zdaj je bil tako rekoč brez orožja.

Noč je počasi potekala. Erika je bolela rana, mučil ga je glad in mraz in ni mogel spati. Mislil je na Marijo, na nevarnost, ki ji preti, in je nestrpno pričakoval jutro.

Ko je zjutraj jezdit iz ožine in iskal sled za banditi, je na jezo in žalost ugotovil, da niso prenočevali, ampak jezdit dalje brez oddiha. Tako je razdalja med njim in lopovi narasla. To pa ga ni potrló. V naglem diru se je pognal za lopovi.

17.

Marija je opazila, da starce venomer išče neko stozo, potem pa gre dalje majaje z glavo. Nazadnje se je ustavil v ozki dolini.

»Tu je taborila karavana zlatokopov,« je dejal. »Zdaj že ni nobenega sledu.«

»Ali je bil tudi Abraham Linscott zlatokop?« je vprašala Marija.

Stari je preslišal vprašanje in tiho nadaljeval:

»Seveda ne more biti sledu. Saj je bilo pred štiridesetimi leti.«

Pod orjaškimi smrekami so se utaborili. Indijanec je zanetil ogenj. Ko so poskrbeli za mezge, so posedli okrog ognja in povžili skromno večerjo. Potem je dejal stari Lavrencij:

»Marija, zdaj ti bom povedal, kako sem živel s tvojim dedom in kako je on umrl.«

»Oprostite, da prej nekaj pripomnim!« se je oglasila Marija. »Jaz ne razumem vsega. Včasih govorite v nekem tujem jeziku.«

»Da,« je odgovoril starce. »Jaz sem Nemec. Doma se nisem počutil dobro, ker nisem hotel ostati kmet. Mikal me je novi svet, o katerem sem slišal, da je bogat na zlatu. V Nemčijo so prišle vesti o bogatih zlatih poljih v Kaliforniji. Nisem vzdržal dalje. Poslovil sem se od staršev, bratov, sester, prodal svoj del posestva in se podal v Ameriko. Prišel sem v Kolorado. Tu sem se pridružil trumi zlatokopov, ki so bili namenjeni čez Nevado v Kalifornijo. To so bili ljudje od vseh vetrov. Nekateri so še žene privedli s seboj. Med njimi so bili: Amerikanci, polkrevneži, Mehikanci, Francozi, Italijani in

spremljal svojo dobro ženo na zadnji poti, a sedaj pa je že sam nastopil isto pot ter legel ob njeni strani izmučen od trudapolnega življenjskega pota in sicerbi k mirnemu spanju. Kako spoštovanje je užival tudi pri višji duhovščini, dokazuje to, da je g. kanonik in dekan Josip Weixl osebno prišel na pogreb ter njegove telesne ostanke blagoslovil k večnemu počitku. Naj mu sveti večna luč — njegovim sorodnikom pa naše sožalje!

Smrt mladega bogoslovca. Dne 14. novembra smo polagali v Turnišču k večnemu počitku mladega, nadbudnega bogoslovca g. Toneta Štefanec, katerega je strla zahrbtna bolezen

v najlepši dobi življenja. Neizpolnjeni so ostali njegovi upi in nade, da bi se popolnoma posvetil Bogu v duhovniški službi. Neizpolnjeno je ostalo hrepenenje njegovih blagih staršev, ki so srčno želeli, da bi gledali svojega edinega sina pred oltarjem Gospodovim. Namesto k novi maši — ki bi jo moral darovati že letos — so se zbrali številni njegovi tovariši bogoslovci, 18 duhovnikov, mnogo prijateljev in znancev, da vzamejo zadnje slovo od dobrega in idealnega bogoslovca. Pogreb je vodil g. bogoslovni spiritual Anton Karo iz Maribora, ki je pripeljal na pogreb 25 bogoslovcev, žalujočih tovarišev pokojnega. Doma se je od rajnega poslovil bogoslovec Štefan Skledar, ki je v pesniških besedah izrazil svojo žalost nad tem, da mora na ta način opraviti pokojnemu obljubljeno ceremonijsko službo. Med pretresljivim prepovedovanjem žalostink so bogoslovci zanesli truplo tovariša v župno cerkev, kjer so se darovale zanj tri sv. maše zadušnice. Ob odprtem grobu se je najprej poslovil od rajnega ter izrekel sožalje žalujočim staršem, sestram in sorodnikom g. spiritual Karo v imenu prevz. g. škofa dr. Tomažiča in v imenu višje bogoslovne šole v Mariboru, ki tako težko pogreša zgledega bogoslovca. V imenu bogoslovne družine se je v izbranih besedah oddaljil rajnemu bogoslovcu Puncer, v imenu aka-

demakega društva »Zavednost« akademik Čeh, v imenu domače fare in dekanije pa g. dekan Jerič, ki je poudaril, da se je turniška župnija že veselila nove maše rajnega Štefaneca, ki bi bil 22. živeli duhovnik iz te fare. Velika množica je glasno plakala ob naštetih govorih in ob krasno odpetih

žalostinkah bogoslovskega pevskega zbora. Cvetje in solze pa so nam za vselej zakrile komaj 25 letnega bogoslovca, ki je radi dolgotrajne, zavrtnate boleznii, ki jo je junaško in vdano prenašal, legel v prerani grob. Bog mu daj nebesa, s domačim in vsem žalujočim naj pošlje tolažbo!

Dopisi

Slovenjgraški okraj

Pameče. Blizu se veseli dan, ko bosta posvečena in svojemu namenu izročena nova zvonova, katera hočemo pokloniti Mariji, Kraljici miru, kot hvalni dar, da nas varuje pred največjo šibo božjo — vojno. Vso dobo po vojni nismo imeli ubranega zvonjenja, a kljub temu smo dosti pripravili in popravili. Kritje zvonika, povečanje kora, elektrifikacija, predvzem pa pred tremi leti nov oltar, tako da smo sedaj rekli: lepi cerkvi je treba dati tudi lepo zvonjenje! Ker je pa fara majhna, ni zmožna vsega, zato se obračamo do sosedov in vseh s prošnjo, da bi se tudi oni pridružili! Prvo adventno nedeljo bo blagoslovitev. Cerkveno slovesnost bosta povzdignila naš rojak g. Vrhnjak in dekan msgr. g. Meško.

Sv. Vid nad Valdekom. Na martinovo je bil pri nas za župnika inštaliran dosedanji naš priljubljeni provizor g. Ledinek Maks. Da bi dolgo pasedel duše pri Sv. Vidu! Obenem je bila blagoslovljena nova slikarija v cerkvi, ki jo je prav posrečeno izvedel slikar g. Vipotnik iz Zalca.

Razbor pri Slovenjem Gradu. V kratkem času so se pri nas poročile kar tri vrle Marijine družbenke, in sicer: Glasenčnik Ljudmila z uglednim posestnikom iz Guštanja, Pačnik Magdalena iz Sašinske hiše s posestnikom Rudolfom Menh iz Lokavice pri Šoštanju, in Poznič Francka iz Lapovčnikove rodbine, oziroma Čartvežnikova v Zvodnem z Ivanom Glasenčnikom, posestnikom v Sp. Razboru, p. d. Zapečnikom. Težko pogrešamo ta dekleta, posebno prvi dve, ki sta šli iz župnije, ker sta bili vrli, cerkveni pevki in sta s svojim lepim glasom povzdigovali službo božjo. Vsem novo poročencem obilo sreče in božjega blagoslova!

Pohorje

Fram. Dne 10. novembra je bila v šoli sadna razstava. Gledali smo izbrano sadje vseh vrst iz domače občine kakor tudi zelenjavo in zdravilna zelišča. Obiskovalcev je bilo ves dan veliko. Prvo nagrado je dobil g. Karel Černej. Najlepša hvala za trud in delo g. upravitelju Grafenauerju in onim, ki so mu pomagali! — Sadna sušilnica je pod streho, manjkajo le še mizarska dela.

Kar morem danes storiti, kot praktičen človek ne bom odlagal na jutri! To pravilo mi velja tudi pri plačevanju naročnine za »Slovenskega gospodarja«.

Slovenjebistriški okraj

Sp. Polskava. Krajevna kmečka zveza naznanja vsem kmetovalcem, da se bo vršilo v nedeljo, dne 24. novembra, po sv. maši v šoli poučno kmetijsko predavanje. Predaval bo okrajni referent g. Zupanc. Ker bo predavanje zelo zanimivo in koristno, se priporoča obilen obisk. — Odbor.

Dravsko polje

Vurberg. Kamor stopiš in pogledaš, te straši moča. Vse leto se jamra čez slabo leto in slabe čase, pa nam je ljubi Bog še odmeril prav dober pridelok, da se ni bati pomanjkanja hrane. Zlasti kuruza je lepo obrodila, le nekaterim ni dozorela. Mnogim je vrglo tudi sadje lepe denarce; da bi jih le plodonosno naložili in z njimi počakali

Pred ameriškim parlamentom v Washingtonu pripravljajo les za tribune, katere bodo postavili ob priliki tretjega nastopa Roosevelta kot predsednika Zedinjenih držav Severne Amerike

Rusi. Vsi ti so tvorili divjo tolpo, v kateri ni bilo pravega reda. Pretepi, umori, ropi so bili na dnevnem redu. Jaz sem se bil pridružil Amerikancu Abrahamu Linscottu. Kmalu sva postala prijatelja. On je bil moj edini prijatelj. Često sva rešila drug drugemu življenje. Vse težave sva prenašala skupno in ko je nekoč izbruhnil v taboru zlatokopov upor, sva se skupno postavila po robu upornikom.

Marija je z napeto pozornostjo sledila samotarjevemu pripovedovanju. Ko je starec za hip utihnil, da bi si oddahnil, je tiho pripomnila:

»Kar sta prestala vi in moj stari oče, je moralo biti grozno!«

»Da, grozno je bilo!« je nadaljeval stari Lavrencij. »Glad po zlatu je hujski od vsakega drugega gladu. Pohlep po zlatu je bolezen, hujska od kuge in drugih nalezljivih boleznii. Kmalu je nastopila zima in zlatokopi so sklenili, da počakajo na pomlad in bodo potem prehodili Sierro Nevado. Niti malo se jim ni sanjalo, kakim nevarnostim se izpostavljajo. Utaborili so se, postavili lesene kočice, nakupili krave in tako je nastalo mesto Rotenburg.«

»Oh, Rotenburg!« je vzkliknila Marija.

»Da, tako smo imenovali novo naselbino. Jaz sem predlagal to ime in drugi so ga brez ugovora sprejeli. Ne vem, kako sem se sploh domislil tega imena. Za nami so prišle druge skupine zlatokopov in tako se je naselbina naglo razvijala. Prijatelj Abraham je imel s seboj tudi ženo in sinčka — vašega očeta, Gospa Katarina — tako

se je imenovala njegova žena — je bila mlada, lepa in dobra ženska. Ozračje v Rotenburgu pa ni bilo niti zanjo, niti za otroka primerno. Zaradi tega ju je Abraham poslal nazaj v Kansas. Tam sta bila varna in nista povzročala prijatelju skrbi.«

Starec je za trenutek spet utihnil in se prijel za čelo, kakor da bi hotel zbrati misli. Čez čas je nadaljeval:

»Zima je minula in prišel je čas odhoda. Tovariši so Abrahamu in meni poverili nalogo, da najdva najboljšo pot čez Sierro Nevado.«

Nato je pokazal na Indijanca.

»Ta tovariš nama je obljubil, da nama bo pokazal najboljši prelaz, ki je dovolj širok za prehod take množice ljudi in živine. Podali smo se na pot. Nekega dne, ko smo taborili v gorskih zasekah Sierre Nevade, je šel Abraham na lov. Tri dni se ni vrnil. Indijanec in jaz sva pretaknila za njim vso okolico. Nazadnje sva ga našla. Poskakoval je od veselja in nama pripovedoval, da je odkril dolino, ki se more meriti z lepotami raja. Prekrstil jo je v Rajski dol. Naju je odvedel tja. Sklenili smo, da se bomo iz Kalifornije vrnili sem in bomo začeli gospodariti. Zabili smo kole, vanje vžgali ime Abrahamu Linscottu in letnico. Postavili smo skromno kočico, naredili točen florin in se nato vrnili v Rotenburg, da bi si od oblasti preskrbeli posestno listino. Pristojna oblast ni delala ovira. Brez ugovora je izstavila listino, lastninsko pravico pa zabeležila v knjigo posestnikov. Nato smo se

trovice. Njive, ki je na njih zrastle taka kuruza, so last kmeta Mateja Zečeviča. Eno koruzno steblo je bilo visoko kakor kaka mlada jablana ter je segalo celih 5.20 metrov visoko. Na njem sta bila dva storža, izmed katerih je bil vsak nekako po 2.8 kg težak. Zečevič je te storže shranil ter jih bo poslal na poljedelsko razstavo.

Tudi slanki imajo svojega kralja. Stare knjige pišejo o slankih, da imajo svojega kralja na isti način, kakor imajo čebele matiko, ki jo tudi nazivamo kraljico. Ti »kralji slankov« se ne odlikujejo po posebni velikosti, pač pa nosijo na glavi znak, ki je podoban kroni. V enem izmed teh starih zapiskov lahko čitamo sledeče: »V Nemškem morju je otok, nazvan Sveta zem-

All Vam je vseeno, če ima Vaš sosed slab ali protiverski časopis? Da se njegovi otroci kastrupljajo s čitanjem opolzkih podlistkov?

Še boljše čase! Nerazumljivo je, zakaj tako malo zaupanja domači hranilnici, katera je bila že stotinam ljudi v največjo pomoč, oškodovan po njeni krivdi pa doselej še ni bil nihče! Pečat likvidnosti domačega zavoda ne daje samo država, ampak ga daje tudi ljudska zaupljivost, zato ni na mestu nositi denar drugam. Svoji k svojim! — Vinakim prijateljem se bo pa letos godilo bolj slabo. Pravi, da je pridelek povsem nezadovoljiv, saj ga po nekaterih vinogradih sploh nič ni bilo. Pa se bomo bolj trezno in pametno obnašali. Žejo pa bo gasila voda, ki zdravje krepi in glave bistri! — Čeprav je še mnogo dela zunaj, vendar dobro misleča mladina utira svojo pot v društveno dvorano. Mladinski organizaciji Fantovski odsek in Dekliški krožek sta položili obračune v septembru in zgradili nove načrte, ki jih sedaj izvajata. Na praznik Kristusa Kralja je ta mladina javno izpovedala svoje prepričanje v pestrosti društvene proslave v dvorani. — Vršijo se priprave za kmetijsko nadaljevalno šolo. Pričela se bo že ta mesec. Želeti je, da bi jo vsi fantje obiskovali, naj bi se pa zanimali zanjo tudi gospodarji, ker pouk je vsem v korist in potreba. Kolikor znaš, toliko veljaš — je star ljudski pregovor.

Sv. Janž na Dravskem polju. Tiho in skromno je obhajal svoj 58. rojstni dan in god naš priljubljeni prosvetni delavec g. Davorin Colnarič v krogu svoje družine. Dragi g. organist, želimo Vam še mnogo let zdravja! — Samskega stanu se je naveličala vria Marijina družbenka Neža Šolar iz Trnč in si izbrala na življenje pot zvestega

Predsednik sovjetske vlade in komisar za zunanje zadeve Molotov se je mudil sredi minulega tedna na razgovorih z vodilnimi osebnostmi v Berlinu

spremljevalca Alojza Pesek, posestnika na Gorici pri Pragerskem. Prav tako sta se poročila Mihael Šagadin in Julia Veisbaier. Samskega stanu se je tudi otresla dobra Marijina družbenica Vratič Terzija iz Rošnje in se podala v zakonski jarem s pridnim fantom Francem Štumbergar, kjučavničarjem iz Rošnje. Vsem želimo obilo božjega blagoslova! — Ker je pot iz Trnč v Sv. Janž v predelu med prvim in drugim dravskim bregom za vsako vožnjo neuporabna, bi bilo žaleti, da se občina Sv. Janž vsaj malo pobriga za to pot. Isto je s cesto iz Sv. Janža v Sv. Marjeto. Upamo, da se bo to popravilo. — Prosvetno društvo priredi v nedeljo, 24. novembra, po večernicah v društveni dvorani veseligrro »Mlinarjeva Micka«. Igra predstavlja kmečko dekle, ki mu vsiljujejo gosпода, a ona vztraja le za kmeta. Ker že šest mesecev pri nas ni bilo igre, pričakujemo upravičeno, da nas bodo vsi od blizu in daleč posejili. Vstopnina običajna. — Naš Fantovski odsek lepo vabi šoloobvezno mladino k naraščajnikom in prosi starše, da dovolijo svojim otrokom-šolarjem, da vstopijo v naše vrste. Starši, zavedajte se, da je najvažnejše vprašanje vzgoja otrok na krščanski podlagi. To vzgojo moremo nuditi le mi, zato naj pride vaša mladina le v naše vrste! — Katoliško časopisje v vsako hišo! — to je naše geslo. Vsak zaveden Slovenec imej vsaj en katoliški časopis! Naročila za katoliške liste sprejema Anton Julčnik. All ste že kupili »Koledar Slov. gospodarjac«? Stane le 10 din. — Društvo rejcev malih živali je prodalo banski upravi v Ljubljano in Zagreb 70

Nemški in Italijanski letalski častniki v pogovoru o skupnem poletu nad Anglijo

Ogljene ščetke
dobavlja najhitreje
za vse vrste električnih strojev in aparatov
Domača tvrdka
RUDOLF PASPA
Zagreb, Koturaška 69

petelnov in 30 jarcic čistokrvne štajerske pasme po 50—70 din komad. Društvo najtopleje priporočamo posebno malim posestnikom. — Vreme je za spravljane repe in stelje silno ugodno, zato vsi prav pridno delamo in se zalagamo za zimo. — Zima je, zima, tako jo s strahom pričakujejo naši revni kočarji, ki so večinoma vsi brez čevljev. Kaj bo, ko je usnje tako drago! Obleko so si že nakupili, a za čevlje ni denarja. Pa tudi prodati ni več kaj! Hudo bo, pa bomo že pretokli, da le ne bi bili udarjeni z vojno, kot so drugje. — Pevsko društvo je imelo v nedeljo redni letni občni zbor. Zbor šteje zdaj 45 pevk in pevcev. G. pevovodju Colnariču, ki tako lepo vodi pevsko društvo, želimo tudi v tem jubilejnem letu prav obilo blagoslova in uspeha!

Sv. Miklavž na Dravskem polju. Prosvetno društvo ponovi igro na željo občinstva »Crno ženo«, drama v štirih dejanjih, v nedeljo, 24. novembra, ob trah popoldne v šoli. Kdor še ni videl tako lepe igre, si jo naj pride v nedeljo pogledat!

Cirkovce. V četrtek, 21. novembra, ob sedmih zvečer bo v našem povečanem farnem domu zanimivo prosvetno predavanje. G. kaplan Petančič iz Koprivnice pri Rajhenburgu bo govoril o sanjah, strahovih in duhovih. Pretresljivi resnični zgledi iz življenja bodo važni za vzgojitelje, pa seveda tudi za vse druge. Vstop je prost!

Italijanski general Soddu, vrhovni poveljnik Italijanske armade na grški fronti

lja, na katerem se je leta 1530. dva tisoč ljudi preživljalo z ulovljenimi slanki. Ko so nekdo ljudje v svoji objestnosti začeli ribe udarjati s šibami, so izgubile v toliki meri, da se je z njimi skozi polnih 24 let moglo prehranjevati le kakšnih sto ljudi.

Vnetje slepega črevesa bolezen premožnih. Še dolgo dobo poznajo zdravilniki vnetje slepega črevesa, mnogo manj pa so jim znani vzroki te bolezni. Skoro ne poznamo jih. Posebno je naraslo število žrtev vnetja slepega črevesa v zadnjih 30 letih. Saj kljub zdravniški pomoči umre v Ameriki vsako leto okoli 18.000 ljudi, v Angliji pa 3000. To je 1. vseh smrtnih primerov. Porast smrtnih primerov je predvsem občuten pri otrocih pod

vrnili k tovarišem, ki so nas že nestrpnno pričakovali. Čez nekaj dni je bila karavana pripravljena za odhod. Nekateri so ostali v Rotenburgu, ker so se hoteli tam za stalno nastaniti.

Pripovedovalec je spet utihnil. Zakašljal je, požrl slino in nadaljeval:

»Najprej smo šli proti jugu. Nenadoma se je pred nami odprla Death Valley, velika puščava. Narediti smo morali velik ovinek. Nekaterim se je zdelo škoda časa in truda ter so jo vkljub opominom mahnili skozi puščavo. Izmed teh ni nihče dosegel druge strani: vsi so ož žejje in lakote pomrli. Abraham Linscott in jaz sva srečno prispela do zlatih poljan. Indijanec je ostal pri nama. Zlatokopi so imeli različno srečo. Nekateri so napravili precej zlata, drugi pa skoraj nič. Vzbudila se je zavist. Ponoči so pokale puške in samokresi. Pozneje so se tudi podnevi odigravali pretepi in poboji. Ni bilo postav in reda. V taborišču so vladale neznosne razmere. Nikdar ne bi bil mislil, da more podivjanost in podlost doseči tako stopnjo. Gnus in obup me je bil prevzel in hotel sem se vrniti, toda Abrahama nisem mogel pustiti. Videl sem, da je pohlep po zlatu tudi njega prevzel. Sanjal je o milijonih. Njegove sanje so se uresničile: odkril je zlato žilo, ki je vsebovala izredno množino zlata. Najela sva delavce, Indijanec pa se je vrnil v Rotenburg, da bi našel nekaj tovarišev, ki bi dali denar za začetna dela. Prepozno so prišli. Lopovi so napadli Abrahama in mene.

Obupno sva se borila za svoje življenje. Po večurni borbi je prijatelj mrtev obležal, meni pa se je v temi posrečilo zbežati. Hitel sem v Rotenburg in naredil prijavo. Oblast je poslala konjenike na lice mesta. Jaz sem se vrnil. Lopovi so bili že na delu. Meni so se smejali. Sodnik je izjavil, da je bila moja prijava krivična, ker so lopovi dokazali, da je bila zlata žila že njihova last, ko sva jo midva odkrila.

Starec je spet utihnil in je zrl predse. Njegov obraz je dobil divji izraz.

»To je bil nesrečen slučaj!« se je oglasila Marija. »Kako je žalostno to, da je moral moj stari oče zaradi te zmete izgubiti življenje!«

»Zmote?« je vzkipeł samotar. »O zmoti ni govora. Abraham Linscott je imel prav. Moja pritožba je bila upravičena. Toda lopovi so med mojo odsotnostjo podkupili sodnika. Pozneje je nastala tam velika delniška družba, ki je otvorila več zlatih rudnikov. Izkopali so velike količine zlata. In to zlato je bilo močnejše od zakonov, močnejše od npravnosti, močnejše od omike, močnejše od vsega, na kar so ljudje kdaj prisegali. Zlati rudnik je bil torej izgubljen. Vrnil sem se v Kansas. Prijateljeve vdove nisem našel. Moževe smrti ni mogla preboleti in se je kmalu za njim tudi ona preselila v večnost. Otroka so odvedli s seboj neki kmetje in ga nisem mogel najti.«

Ptujsko polje

Hajdina pri Ptuj. Preteklo nedeljo smo imeli v cerkveni dvorani lepo uspešni farni sestanek za fante in može. G. prof. Šedivy iz Maribora je s krasnimi skoptičnimi slikami prikazal življenje, delovanje in izreden pomen sv. Vavilava. Pred očmi so se nam vrstile slike iz čeških pokrajin, ki so nazorno dokazovale, kako so vsi češki kraji, vsa največja umetniška dela, vsi največji češki možje in žene ter sploh ves narod tesno zvezani s češčenjem tega svetnika, ki so mu zgradili 342 cerkva. V najtežjih trenutkih svoje zgodovine črpa češki narod moč, tolažbo in upanje v boljše bodočnost samo v svetem Vavilavu. Ob češkem zgledu nas je opozarjal govornik, kako velikega pomena bi bilo za Slovence, če bi bil čimprej Slomšek proglašen za svetnika. Narodi, ki imajo svoje svetnike in jih časte, namreč ne izumro.

Sv. Marjeta niže Ptuj. Nenadni sneg je naredil po sadonosnikih precej škodo. Nekaj tudi na zelju in na repi, da je isto teže pipati. — Velika potreba je popravilo občinskih cest. Radi celoletnega deževja so naše ceste v slabem stanju. Mnogo je bi se stanje ceste izboljšalo, če bi se postregalo blato. Posebno po vaseh je to potrebno. Ne samo lepe hiše in lepe ograje, tudi lepa, suha cesta mimo hiš kaže dobre in napredne gospodarje. — Dekliški krožek je vprizoril lepo in poučno, deloma tudi smešno igro »Magdina žrtev«. Privedite, ki se je vršila v prenovljeni Slomškovici dvorani, je uspela popolnoma dobro. Obiskali so jo tudi naši sosedje Lenarčani, dasi so imeli doma farno proščenje. — Novo ustanovljena električna zadruga je tudi že registrirana. Želimo, da bi se v pospešenem tempu delalo za elektrifikacijo naše župnije. — V župniji smo razen običajnega peternege pobiranja imeli letoš še tri nove zbirke. Pobirali so dijaki za kuhinjo na gimnaziji v Ptuj, pa za meščansko šolo v Ptuj. Ta teden pa so hodili še naši haloški sosedje za ljudsko šolo na Zavrču. Ti so sicer bolj potrebni in upravičeni od drugih. Ker so bili pri pobiranju zadnji, so menda bolj slabo odrezali. Marsikak gospodar jim je mogoče tudi malo z nejevoljo podelil, misleč si, kako težko je marsikdaj dobiti v Halozah pastirja, dasi je mestoma dosti otrok pri hiši. Bilo bi umestno, če bi oblast priporočala številnim haloškim družinam, posebno revnejšim, da bi dale svoje otroke v dobre hiše na Ptujsko polje služiti. Tako bi Poljanci prišli do potrebne delovne pomoči, revščina v Halozah pa bi se tudi malo oblačila.

Ormož. V soboto, 23. novembra, ob pol osmih zvečer in v nedeljo nato ob pol štirih popoldne priredi Prosvetno društvo v novi dvorani Prosvetnega doma krasno štiridejansko »Naša krič. Igra nam oplauje dogodke iz časov, ki so našim tako zelo podobni, ko so naši kraji ječali pod jarmom okupacijske armade tujca. Vse prijatelje naše prosvete vabimo, da si to lepo ljudsko igro, ki bo izvajana na novem odru, ogledajo.

Vaš sosed nima nobenega časopisa. Kaj bo ste storili?

Starec si je oddahnil, nato pa je nadaljeval s povzdigljenim glasom:

»In takrat sem prisegel, da se bom izogibal ljudi. Zaklel sem se, da ne bom prebival med ljudmi. Umaknil sem se med skalovje Oblačne gore. Indijanec, ki je bil vedno zvest spremljevalec in tovariš, mi je sledil. Zaso vrazil sem ljudi. Skozi štirideset let sem živel v popolni samoti, dokler me slučaj ni spomnil na vihar ljudskih strasti. To je bilo tedaj, ko sem doznal iz časopisa, da hočejo tebi ugrabiti lastnino. Takrat sem poslal Indijanca s sporočilom in denarjem. In kakor sem pred štiridesetimi leti stal ob strani tvojega deda, tako stojim zdaj ob tvoji strani in se bom boril zoper zlobneže za tvoje pravice. To bo zadnje veliko dejanje mojega življenja.«

Končal je. Zgodba je bila preprosta in vsakdanja v tistih dneh, ko je pohlep po zlatu razpalil človeške strasti, toda Marijo je vkljub temu pretresla. Na starca pa je vplivala tako, kakor da bi jo bil preživel pred dvema, tremi dnevi.

Marija je tiho pretakala solze. Starec je naslonil njeno glavo na svoje prsi. Nežno jo je božal po laseh in nadaljeval:

»Dobro, da si tukaj. Vedno sem čutil, da svojega poslanstva še nisem izvršil. Strahopeten sem bil, ker sem bil zbežal pred življenjem. Zdaj pa je napočila moja ura. Jutri bomo v Rotenburgu.«

Haloze

Haloze. Vinarska zadruga v Ptuj nakupuje vino po Halozah in nam pomaga, da nam ni treba prodajati vina po 1.50 do 2.50 din kot prejšnja leta. Po njej bomo obvarovani tudi znanprej pred izkoriščevalci ubogih Haložanov. Različnim prekupčevalcem je pošla sapa.

Sv. Barbara v Halozah. Novi in večji avtobus na poštini progi že vozi, ki ima dovolj sedežev. Se zahvaljujemo! — Glede umora Julke Debeljak in sokrivcev je tukajšnje orožništvo predalo v sodne zapore še dve osebi iz bližnje Hrvatske. Je to neki trgovec Hrženjak in njegova žena iz Sp. Višnjice v Hrvatskem Zagorju. Trgovino so zapečatili. Preiskava se nadaljuje celo do Zagreba. O vsem bo izreklo končno sodbo sodišče, ki vrši svoj posel z vso natančnostjo. O uspehu bo »Slov. gospodar« že poročal. — Svinjska kuga se širi po krafu. Mnogi gospodarji nimajo niti enega svinčeta v hlevu, kar je zelo hud udarec za vsakega, ko je špeh drag in prav tako tudi usnje. — Občina je dala podreti razpadajočo kočo zraven pekarije. V tej koči je nekdanj stanoval stari kovač Debeljak. — Na sosednem Ptujskem polju je zasvetila elektrika, druge pa se je že veselilo, da bo kmalu, prav tako zgornje Ptujsko polje in Haloze. Samo pri nas še ne — mi še smemo samo sanjati o električni luči. Upamo, da bo tudi pri nas prihodnje leto storjen v tem oziru korak naprej, do popolnega uredenja.

Slovenske gorice

Ljutomer. Igralska družina Prosvetnega društva priredi v nedeljo, 24. novembra, popoldne po večernih igro v desetih slikah »Mrtvaški ples«. K prireditvi ste vljudno vabjeni!

Kamenščak pri Ljutomeru. »Slov. gospodar« z dne 6. novembra je prinesel novico »Obstreljen«, pa popravljamo nekoliko, in sicer: Ko je šel Ignac Ficko 28. oktobra proti večeru radi zapadlega snega pregledovat lovski revir, se je znašel z Antonom Gregorinčičem in ga je takoj prijel za suknjo, pod katero je imel zloščeno lovsko puško. Ker mu je ni hotel izročiti, si je tisti del suknje, za katero ga je Ficko držal, z nožem odrezal in zbežal. Lovec seveda za njim, a mu je spodrsnilo in je padel. Pri tem se je puška sprožila in opraskala Gregorinčiča po nogah. Njegov spremljevalec pa jo je hitro popihal in obvestil svojce, da so bili takoj na mestu dogodka. Imenovanega je Ficko že enkrat podil po lovišču, a mu je ubežal. Tudi takrat je imel puško, enako pa so ga že orožniki dobili na takem poslu in mu puško odvzeli.

Sv. Urban pri Ptuj. Dne 19. novembra je imel FO občni zbor. Za predsednika je bil izvoljen Alojzij Hrga, načelnik je ostal Alojz Čeh, tajnik je Ivan Kurboš, blagajnik pa Franc Simončič. — Dekliški krožek in mladenke se že pridno pripravljajo na 8. december, da proslavijo Brezmadno. Priredile bodo igro, razne prizorčke in telovadne točke. Zadnji ponedeljek se je poročil član FO in dolgoletni cerkveni pevec Jakob Čuček z ugledno Marijino družbenko Nežiko Kocmut. Med gostijo sta se novoporočena z vso družino Graborjevo posvetila presv. Srcu Jezusovemu.

Slovenska Krajina

Murska Sobota. Pretekli teden je tukajšnje pevsko društvo »Zarja« imelo svoj redni letni občni zbor, na katerem je bil izvoljen za predsednika prof. Jože Potokar, glavni pevovodja ostane še nadalje g. sodnik Grm, a njemu je dodeljen za pomočnika g. prof. Močan. Naš pevski zbor je letos dosegel zavidljive uspehe ter je s pesmijo na skrajni severni meji budil močno narodno zavest. — Za sodnega tolmača za madžarščino je bil imenovan notarski uradnik Filip Pozvek.

Sirom Prekmurja. Dne 14. novembra se je iz Banata vrnila večja skupina sezonskih delavcev, ki so delali na državnem veleposestvu. S plačo so se kar zadovoljni in tudi hrane niso grajali. Pravijo pa, da bi jim z ozirom na sejanje dragih namoral plačo nekoliko zvišati. Vodil jih je namestnik glavnega palirja Imre Smej iz Koblja. — V zadnjem času so se v okolici M. Sobote izvršile mnoge poljske tatvine. Preiskava je ugotovila kot tatove cigane. — S 14. novembrom je na vseh avtobusnih progah zopet začel obratovati poštini avtobus po voznem redu, ki je veljal pred ukinitvijo.

Bakovci. Pred dnevi je v medsebojnem prepiru posestnik Stefan J. na domačem dvorišču pretepel svojega starega rednika in njegovo ženo ter jima prizadejal več hudih ran. Starčka sta se zatekla v soboško bolnišnico. Okrutnež se bo moral za svoje dejanje zagovarjati pred sodiščem.

Andrejci. Naš šolski upravitelj g. Edmund Ratkai je 9. novembra v krogu svoje družine praznoval 35 letnico učiteljskega službovanja. Ves čas je poučeval na naši šoli. Kljub dolgoletnemu službovanju je še mladeniško zdrav in čil.

Turnišče. Dne 7. novembra se je vršila pri združenju čevljarških mojstrov pomočniška izkušnja vajencev, kandidatov za pomočnike. Kandidati so izpit večinoma dobro prestali.

Celjska okolica

Male dole. Posestnik Franc Kolar, p. d. Kruhar, je dal prenoviti kapelo, ki je bila postavljena leta 1857. v čast sv. Križu. Na pročelju je bila slika presv. Trojice, oziroma kronanje Marijino. Sedaj je pa podobar g. Jože Trnovšek iz Galicije zelo lepo to podobo prenovil, a v notranjosti kapelo naslikal podobo sv. Jožefa in sv. Martina. Izdelal je dalje tudi nad meter visok kip presv. Srca Jezusovega, ki bo postavljen v kapelo namesto križa. Na Martinovo nedeljo je kapelo prišel blagoslovit g. provizor Alojz Sunčič iz Frankolovega, ker je domači g. župnik iz Črešnjo obolel. Po blagoslovitvi je g. provizor v vzvišenih in krasnih besedah zbranim pojasnil velik pomen postavljanja kapel in križev ob naših potih. Posebno pa je poudaril, kako moramo še posebej častiti presv. Srce Jezusovo in se mu priporočati zlasti v sedanjih težkih in resnih časih, da bi nam Srce Jezusovo ohranilo ljubi mtr. — Kruharjevi

Ali si upate pridobiti »Slovenskemu gospodarju« vsaj enega novega naročnika?

18.

V trenutkih sončnega zahoda so Marija, samotar in Indijanec stali na vrhu precej visoke skale in gledali v zapuščeno dolino, ki se je razprostirala pod njimi. Starec je bil blede, Indijanec pa je nepremično strmel v globino. Marija je pogledala zdaj enega, zdaj drugega, potem pa se oglasila:

»Dolina je tu, toda mesta ne vidim.«

Pogled v starčev obraz jo je prestrašil. Bil je še bolj blede ko prej; iz samotarjevih oči pa je zrl obup. Starec je dejal z ubitim glasom:

»Rotenburg je bil tu. Štirideset let sem živel na gori. Nisem pomislil na to, da se je medtem vse spremenilo. Zame je bil čas obstal, življenje pa je teklo dalje. Mesta Rotenburga ni več...«

Svojčas je bila ta dolina rodovitna. Po odhodu zlatokopov pa so se prebivalci počasi razšli. Življenje je zamrlo. Viharji so zasipali dolino z debelo plastjo peska in prahu in tako se je spremenila v puščavo. Rotenburg je izginil.

Skala, na kateri so stali, je razdelila dolino na dvoje. Ko so trije popotniki pogledali na drugo stran, so začudeno vzkliknili: Rotenburg ni izginil! Zagledali so nekaj starih hiš, ki so bile do polovice pogreznjene v pesek. Na stenah so bili še napis iz tistih časov, ko so hiše imele prebivalce.

(Dalje sledi)

petim letom starosti in pri odraslih, starih nad 45 let, z raziskavanjem je dognano, da je v mnogih primerih krivca vnetja neprimerna hrana. Po statističnih podatkih sodeč, je vnetje slepega črevesa mnogo bolj pogosto pri premožnih ljudeh, saj je med njimi dvakrat več žrtev, kakor pa med siromašnimi sloji. Statistika nadalje tudi pravi, da je bilo število obolenj za vnetjem slepega črevesa med svetovno vojno mnogo manjše, kar dokazuje, da je prehrana glavni vzrok vnetja.

Pisanje je ohranjena. V eskimskem jeziku zaman iščemo pojem pisava, pisati. Pisati se pravi v njihovem jeziku »ohranjevati besede s čr tamk«.

*